

חלק פרק אחד עשר סנהדרין

צה

ענין עמנות. כמו עניה כלומר נציאות ירמיה הענתותי היא שעתידה לבא על כבוד נר שחמסר ירושלים בידו: **פרי כסיר וכו'.** ודוכתא אחרייתו מפורש למה נקראו לו כל השמות הללו: **אי כסי.** דבלי קרא להני קולך לא ממשכנא הוא איכ ליכא אלא תשע מסעות דהא עוד היום לאו מחשבנא [גמי תורה אור

לשון פרי קריטא ל"א כפר היא: **קמטיס.** הכניעו תחת הכד של זיתים ויחזי עלה למעכו: **מכא ליס ארעא ממוטיס.** נהרסכה הארץ מתחתיו ולא הזיקו ל"א מכא נשפלה כעין גומא ויהיה מגינה עליו: **בארבע גריבי דמיא.** בארבע סאין של מים ל"א בארבע כורא דמיא

בד' *טורות של מים: **איטריף קמיס.** טרות. כפז

הוא] ומתוך עברו מעברה תרתי^ע עניה ענתות עתיד ירמיה בן הלכיה ומתנבא אינו עברו חד מעברה חד ואיכא עשר מסעות: **אורו היום נשטייר מעונס של נוב.** [דמפני עון] שהיה להם לישראל על שנהרגו כהני נוב קצת הקב"ה העונש עד אותו היום ואורו יוס בלבד נשטייר מוזמן העונש ואילו היה נלחם בירושלים באותו היום היה כובשה והכי משמע קרא עוד היום אורו יוס העמידו לסנחריב על ירושלים בעון נוב: **סנא כהד יומא.** והיינו 'מסעות שנסע אותו היום: **שדו ליס.** לסנחריב: **כפמרכי.** תחתיו טפ"ו בלע"ו עד שראה ירושלים כולה: **טלס וקס ומניד כריטיס.** עליה עמד והיה מניד כראשו: **נשדי כיס ידא האידנא.** נלחם בה עתה: **המטיסו.** תמה הוא להתחיל היום משום חולשא דלורחא ל"א תמיהתו נתיגעסא ודומה ליה [בסנחריב] איתמה למיתב: **גולמו סרג.** תחכה של חומה לשון פריס אכן רעועה מן החומה ונבקעה: **כס דינא כטל דינא.** כיון של דינא בטל הריב וכן מפני שלא נכבשה בו זמנם לא הלחם ממחרת: **וישבי בנוב.** אידי דאיירי לעיל באותו זמן ששטייר מעונה של נוב נקט הכא וישבי בנוב שבא על עסקי נוב: **הרפס.** היינו ערפה: **משקל קינו.** מתרגמין מתקל סופיניה: **וסוף סגור הדפס.** והוא חסרי ארספניקי דתתא: **נטייר דואג סאדומי.** שספר לשון הרע על דוד שנתקל בו שאלו ולפי שקבל אחימלך את דוד בנוב אמר ליה שאלו סוב ופגע בכהני ה' נמלא שעל ירך נהרגו ואתה נכשל ובתתא זה נהרג שאלו ושלשת בניו במלחמת פלשתים: **שכר כיואי.**

[בראשית מט
בראשית מט
ישעיה ל
תהלים טז
איוב כח]

כפז מ"ז

[בילקוט ישעיה
ס"ו י' איתא
קלף בנוסחא
אחרת ועי'
עוד בענין
שדך גלמחא]

זרעך או תמסר ביד אויב אמר לפניו רבנו של עולם מוטב אמסר ביד אויב ולא יבלה זרעי יומא חד נפק *לשבור בואי אתא שמן ואדמי ליה כמביא פתק ביה גירא ולא מטייה משכיה עד דאמטייה לארץ פלשתים כדחוייה ישבי בנוב אמר היינו האי דקמליה לגלית אחי כפתיה קמטיה אותביה ושרייה תורתי בי *בדייא אתעביד ליה ניסא מכא ליה ארעא מתותיה היינו דכתיב °תרחיב צעדי תחתיו ולא מעדו קרסולי ההוא יומא אפניא דמעלי שבתא הוה אבישי בן צרויה הוה קא חייף רישיה בד' גרבי דמיא חוינהו בתמי דמא איכא דאמרי אתא יונה איטריף קמיה °אמר *כנסת ישראל ליונה אימתילא שנאמר °כנפי יונה נחפה בכסף שמע מינה דוד מלכא דישראל בצערא שרי אתא לביתיה ולא אישכחיה אמר *תנן אין רוכבין על סוסו ואין יושבין על כסאו ואין משתמשינן בשרביטו בשעת הסכנה מאי אתא שאיל בי מדרשא אמרו ליה בשעת הסכנה שפיר דמי רכביה לפרדיה וקם ואול קפצה ליה ארעא בהדי דקא מסגי חוייה לערפה אמיה דהוות נוולא כי חוייתה פסקתה לפילכה שרתיה עילוייה סברא למקמליה אמרה ליה עלם אייתי לי פלך פתקיה בריש מוחה וקמלה כד חוייה ישבי בנוב אמר השתא הוה בי תרין וקמלין לי פתקיה לדוד לעילא ודן ליה לדומחיה אמר ניפול עלה ונקמל אמר אבישי שם אוקמיה לדוד בין שמיא לארעא °נימא ליה איהו אין חבוש מוציא עצמו מבית האסורין א"ל מאי בעית הכא א"ל הכי אמר לי קודשא בריך הוא והכי אתרדי ליה א"ל אפיך צלותיך בר בוך קירא ליובון ואת לא תצמער א"ל אי הכי סייע בהרן היינו דכתיב °ייעזור לו אבישי בן צרויה אמר רב שעזרו בתפלה אמר אבישי שם ואחתיה הוה קא רדיף בתרייהו כי מטא קובי אמרי קום ביה כי מטא בי תרי אמרי בתרי גורדין קמליה לאריא אמרי ליה ויל אשתכח לערפה אימך בקיברא כי אדכרו ליה שבא דאימיה כחש חיליה וקמליה היינו דכתיב °או נשבעו אנשי דוד לו לאמר לא תצא עוד אתנו למלחמה ולא תכבה את נר ישראל ת"ר שלשה קפצה להם הארץ אליעזר עבד אברהם ויעקב אבינו ואבישי בן צרויה אבישי בן צרויה הא דאמרן אליעזר עבד אברהם דכתיב °ואבוא היום אל העין למימרא דההוא יומא נפק יעקב אבינו דכתיב

[ברכות גג
בבא מטי קלף
גיטין מט'
לעיל כז]

ברכות ה.

שמואל ב כז

שם

בראשית כד

כ"א דאיתו מאורחא

גליון השנים
בבא חמר כתיב ליונה
אימתלי עיין ניי סוף
פיק די מיוס:

שם

חלק פרק אחד עשר סנהדרין

מסורת הש"ס

וילא יעקב מבאר שבע וילך חרנס . אלמא בא לתרן וכו' ויפגע במקום שעדיין לא הגיע לתרן שהיה עדיין בבית אל : **ססתללו בו אבותי** . אברהם ויזחק (אברהם דכתיב וישחק משם יזחק און מקרא צדי) : **סרבר כדעמיס למסדר** . למקום : **קפסא ליה ארעא** . והיה שם מיד וקרא מוכיח דכתיב ויפגע במקום שהמקום פגעו ושקפסא לו התרן ונתקרב לו המקום : **סכי גרסינן דלא און פגיטס אלא חנסה** . ונראה למורי דהכא לא מיגרסא דך מילתא : בית אל זה ירושלים חרן חרן לתרן : **כי בא השמש** . ויבא השמש לא נאמר אלא כי בא השמש דמשמע שהיה דעמו לחזור כי עוד היום גדול כיון שראה כי בא השמש לן : **ויורה לו השמש** . משמע השמש שהיה לו כבר שבה בצבילו כבר : **ומניל דכלה זרעיס דדוד** . כדאפק ללוותיה : **ססס נמי אשטייר אביטר** . מכהני טב : **סגנונות** . מלכות : **על אכרסס** . כשנלחם בד' מלכים : **נטי אביי** . האי חסר חד היכי קאמר אי חסר חד רבוא וכו' : **רלשונס** . כח רלשונה מחיל של סמרייב : **טכרו כשיי** . שטו הסוכיס צידן וכתמעטו המיס עד טעברו : **אמלטייס קומס** . זקופה ולא היו המיס מגיעין אלא עד הלאחר גיע : **שחי** . כמו שחו : **סטלו עפר ברנלייס** . שלא היה שם מים כל עיקר : **קריסי** . לשון מקור : **סיג וילא מלאך ה' ויך כמחנה אשור אמר רבי וכו'** . ולא גרסינן והא כתיב וילא מלאך ה' אלמא כל המחנה אשור אינו אלא קפ"ה אלף ולעיל קטני מחתים וכו' רבוא : **סללו** . קפ"ה אלף ראשי גייסות נגידו החיל שכן עולה לחשבון

ה"ל מ"ו

לכדאמרינן ארבעים וחמשה אלף בני מלכים שמיס אלף גבורים שסיס אלף אחוי חרב הרי קפ"ה אלף חבל האחרים שמתו און מספר כדאמר והסאר פרסיס און מספר : **כמס ססס** . המלאך : **סיד סנדולס** . יד הגדולה לא נאמר אלא הוד דמשמע הוד שעתיה תורה אור וכו' : **מגלך נטוסס** . שחזה מגלך

חולין ס"א

דכתיב ויצא יעקב מבאר שבע וילך חרנס . אלמא בא לתרן וכו' ויפגע במקום שעדיין לא הגיע לתרן שהיה עדיין בבית אל : **ססתללו בו אבותי** . אברהם ויזחק (אברהם דכתיב וישחק משם יזחק און מקרא צדי) : **סרבר כדעמיס למסדר** . למקום : **קפסא ליה ארעא** . והיה שם מיד וקרא מוכיח דכתיב ויפגע במקום שהמקום פגעו ושקפסא לו התרן ונתקרב לו המקום : **סכי גרסינן דלא און פגיטס אלא חנסה** . ונראה למורי דהכא לא מיגרסא דך מילתא : בית אל זה ירושלים חרן חרן לתרן : **כי בא השמש** . ויבא השמש לא נאמר אלא כי בא השמש דמשמע שהיה דעמו לחזור כי עוד היום גדול כיון שראה כי בא השמש לן : **ויורה לו השמש** . משמע השמש שהיה לו כבר שבה בצבילו כבר : **ומניל דכלה זרעיס דדוד** . כדאפק ללוותיה : **ססס נמי אשטייר אביטר** . מכהני טב : **סגנונות** . מלכות : **על אכרסס** . כשנלחם בד' מלכים : **נטי אביי** . האי חסר חד היכי קאמר אי חסר חד רבוא וכו' : **רלשונס** . כח רלשונה מחיל של סמרייב : **טכרו כשיי** . שטו הסוכיס צידן וכתמעטו המיס עד טעברו : **אמלטייס קומס** . זקופה ולא היו המיס מגיעין אלא עד הלאחר גיע : **שחי** . כמו שחו : **סטלו עפר ברנלייס** . שלא היה שם מים כל עיקר : **קריסי** . לשון מקור : **סיג וילא מלאך ה' ויך כמחנה אשור אמר רבי וכו'** . ולא גרסינן והא כתיב וילא מלאך ה' אלמא כל המחנה אשור אינו אלא קפ"ה אלף ולעיל קטני מחתים וכו' רבוא : **סללו** . קפ"ה אלף ראשי גייסות נגידו החיל שכן עולה לחשבון

[פרכות ס"ו] תענית ז' ס' סוסס י"ד

מ"ב

ס"ב

ס"ב

ס"ב

ס"ב

ס"ב

ס"ב

ס"ב

ס"ב

ס"ב

ס"ב

ס"ב

ס"ב

ס"ב

ס"ב

ס"ב

ס"ב

ס"ב

[עיי' חו"ס' מגילה כ"א ד"ס אלמלא]

יעשה ח

הנהרות הגראי [א] כפי ד"א און פגיטס כ"י עד ואל השפע ב' - מתק : [ב] שם והסאר פרסיס . ל"ב ורבליס :

יעשה כ"א

ס"ב

[עיי' חוספות מנחות כ"ט ד"ס קול"י]

גבורים לבושי שריון קליפה ובששים אלף אחויו חרב רצים לפניו [ג] והשאר פרשים וכן באו על אברהם וכן עתידין לבוא עם גוג ומוגוג במחניתא תנא אורך מחנהו ארבע מאות פרסי חרב צואר סוסיו ארבעים פרסי סך מחנהו מאתים וששים ריבוא אלפים חסר חד בעי אביי חסר חד ריבויא או חסר חד אלפא או חסר מאה או חסר חד תיקו תנא ראשונים עברו בשחי שנאמר ויחלף ביהודה שמש ועבר אמצעיים עברו בקומה שנאמר עד צואר יגיע אתרונם העלו עפר ברנליהם ולא מצאו מים בנהר לשתות עד שהביאו מים ממקום אחר ושחו שנאמר אני קרתי ושתיתי מים וגו' והכתיב ויצא מלאך ה' ויכה במחנה אשור מאה ושמונים וחמשה אלף (ויקומו) [וישכימו] בבקר והנה כלם פגרים מתים אמר ר' אבהו הללו ראשי גייסות הן אמר רב אשי דיקא נמי דכתיב ב' במשמנוי רוזן בשמינים דאית בהו אמר רבינא דיקא נמי דכתיב וישלח ה' מלאך ויחד כל גבור חיל ונגיד ושר במחנה וגו' ויבא בית אלהיו ומיציא מעויו שם הפילותו בחרב שמע מינה במה חכם רבי אליעזר אומר ביד חכם שנאמר וירא ישראל את ה' הגדולה ה' שעתידה ליפרע מסנחריב רבי יהושע אומר באצבע חכם שנאמר ויבאמו התרטמים אל פרעה אצבע אלהים היא היא אצבע שעתידה ליפרע מסנחריב ר' אליעזר בנו של ר' יוסי הגלילי אומר אמר לו הקב"ה לגבריאל מגלך נמושה אמר לפניו רבנו של עולם נמושה ועומדת מששת ימי בראשית שנאמר מפני חרבות נדדו *וגו' ר' שמעון בן יוחי אומר אותו הפרק זמן בישול פירות היה אמר לו הקב"ה לגבריאל כשאתה יוצא לבשל פירות הזקק להם שנאמר מידי עברו יקח אתכם כי בבקר בבקר יעבור ביום ובלילה והיה רק זועה הבין שמועה וגו' אמר רב פפא היינו דאמרי אינשי אנב אורחך לבעל דבבך אישחמע ויש אומרים בחוטמן נשף בהן ומתו שנאמר *וגם נשף בהם ויבישו ר' ירמיה בר אבא אמר כפיים ספק להם ומתו שנאמר *וגם אני (הכתי) [אכה] כפי אל כפי והניחותי חמתי ר' יצחק נפחא אמר אונים גלה להם ושמעו שירה מפי חיות ומתו שנאמר כ' מרוממתך נפצו גוים וכמה נשתיד מהם רב אמר *עשרה שנאמר *ושאר עין יערו מספר יהיו ונער יכתבם כמה נער יכול לכתוב עשרה ושמואל אמר תשעה שנאמר *ונשאר בו עוללות כנוקף זית שנים שלשה גררים בראש אמיר ארבעה חמשה בסעיפיה ר' יהושע בן לוי אמר ארבעה עשר שנאמר שנים שלשה [וכו'] ארבעה וחמשה רבי יוחנן אמר חמשה סנחריב ושני בניו נבוכד נצר ונבזור ארן נבזור ארן גמרא נבוכד נצר דכתיב *ורוה דרביעאה דמי לבר אלהין ואי לאו דחוייה מנא הוה ידע סנחריב ושני בניו דכתיב *ויהי הוא משתחזה בית נסרך אלהיו ואדרמלך ושראצר בניו הכוהו בחרב אמר רבי אבהו אלמלא מקרא כתוב אי אפשר לאמרו דכתיב *ביום ההוא יגלח ה' בתער השבירה בעברי נהר במלך אשור את הראש ושער הרגלים וגם את הזקן חספה אתא קודשא בריך הוא ואדמי ליה כנברא סבא א"ל כי אולת לגבי מלכי מורח ומערב דאיתיתניהו לבנייהו וקטלתינהו מאי אמרת להו אמר *להו ההוא גברא בההוא פחדא נמי יתיב אמר ליה היכי נעביד א"ל זיל ושני

